

Notat

Til Familie- og Socialudvalget
Kopi til Arne Lund Kristensen og Hanne Husted Manata
Fra Thomas Lohman og Iben Troelsen
Sagsnr./Dok.nr. 2016-041450 / 2016-041450-1

Social Sekretariat

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen
Sønderbro 12
9000 Aalborg

Init.: TLO

16-08-2016

Status på Socialafdelingens omsætning af ny kontanthjælpsreform

I foråret 2016 vedtog Folketinget lovforslagene L111 og L113, som tilsammen udgør den ny kontanthjælpsreform. L111 omhandler udvidelse af personkreds til integrationsydelse og L113 omhandler 225 timers reglen, kontanthjælpsloftet og nye ferieregler.

Forvaltningen udarbejdede så tidligt som muligt en overordnet tidsplan for implementering af lovændringerne. Tidsplanen er overholdt, men der har været udfordringer undervejs. Eksempelvis er lovændringerne ikke tilstrækkeligt understøttet af IT systemerne, på trods af, at Forvaltningen har tilkøbt et særligt IT modul, som skulle understøtte udsøgning af sagerne.

L111 – Udvidelse af personkreds til integrationsydelse

Folketinget indførte med virkning fra d. 1. september 2015 et opholdskrav for ret til uddannelseshjælp og kontanthjælp samt en ny, lavere integrationsydelse for borgere, der ikke opfylder dette opholdskrav.

Den 17. marts 2016 vedtog folkettingen en udvidelse af personkredsen for modtagelse af integrationsydelse, med ikrafttræden den 1. juli 2016. Udvidelsen af personkredsen betyder, at opholdskravet er gældende for alle modtagere af kontanthjælp og uddannelseshjælp.

Opholdskravet betyder, at for at opnå ret til kontanthjælp eller uddannelseshjælp, skal man have haft lovligt ophold og folkeregisteradresse i riget i mindst 7 ud af de seneste 8 år. Loven omfatter både danske statsborgere og udlændinge.

Den vedtagne udvidelse af personkredsen for integrationsydelse betyder, at de borgere som modtog uddannelses- eller kontanthjælp, men ikke opfyldt opholdskravet pr. 1. juli 2016, skulle overgå til integrationsydelse pr. 1. juli 2016.

Borgere, der modtager integrationsydelse, har mulighed for at ansøge kommunen om dansktillæg på 1.517 kr. (2016 takst) på baggrund af bestået dansksprøve.

Ifølge opgørelse i socialafdelingen, opfyldte 490 uddannelses- eller kontanthjælpsmodtagere ikke opholdskravet pr. 1. juli 2016. Der er dermed truffet afgørelse om nedsættelse til integrationsydelse for 490 borgere i Aalborg Kommune. Den administrative implementering af L 111 er forløbet planmæssigt trods udfordringer med IT understøttelse.

Borgerkonsekvenser som følge af udvidelse af personkredsen til integrationsydelse

Borgerne har oplevet en væsentlig nedgang i ydelse, idet deres hidtidige forsørgelsesydelse er blevet nedsat.

Borgere der modtager integrationsydelse, har ikke ret til ferie. Der vil derfor være borgere, som hidtil har haft ret til ferie, idet de modtog kontanthjælp, hvor de fremadrettet ikke har ret hertil længere.

Hvis en integrationsydelsesmodtager er gift eller samlevende med en borger, der modtager uddannelses- eller kontanthjælp, er der i lovgivningen indført et skærpet krav. Parret er med de skærpede regler, alene berettiget til en samlet ydelse svarende til, hvad de hver især ville være berettiget til i integrati-

onsydelse inklusiv dansktillæg. Det betyder at ægtefællen/samleverens kontanthjælp, ligeledes er blevet nedsat.

Borgere som hidtil har modtaget kontanthjælp/uddannelseshjælp, som er forsørgere, men ikke har deres barn/børn boende på samme adresse, er ved nedsættelsen til integrationsydelse, ikke længere berettiget til en udbetaling som forsørger. Der er ikke lovgivningsmæssig hjemmel til at bevilge et bidragstillæg til denne gruppe borgere. Dette på trods af, at de fortsat skal betale børnebidrag. Der er risiko for, at denne gruppe borgere, ikke har mulighed for at afholde børnebidraget af deres månedlige ydelse, dermed vil de oparbejde en gæld hver måned til det offentlige.

På baggrund af nedsættelsen i ydelsen, er der kommet en øget henvendelse fra de berørte borgere, idet de ikke længere har mulighed for at betale deres boligudgifter. Henvendelserne handler om, at der ønskes hjælp til, at kunne finde en billigere bolig, hvor det er muligt for borgerne at bo med deres nuværende indtægt. Ydelses- og socialcentre hjælper med råd- og vejledning og kan hjælpe med nyt indskudslån og depositum.

L 113 kontanthjælpsloft, 225-timers regel, ændrede ferieregler

Den 17. marts vedtog Folketinget lovforslag L 113 vedr. kontanthjælpsloft, 225 timers regel, ferie til uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere m.v.

Det vedtagne lovforslag trådte i kraft den 1. april 2016. Kontanthjælpsloftet og 225 timers reglen, får dog først virkning fra den 1. oktober 2016.

225 timers reglen

Med lovforslaget er det vedtaget, at de gældende rådighedsregler suppleres med en regel, hvorefter begge ægtefæller i et ægtepar og ugifte personer, der er berettiget til hjælp efter aktivlovens § 11 – når parret eller personen har modtaget hjælp i sammenlagt et år inden for de sidste tre år – skal dokumentere, at de har haft mindst 225 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 12 kalendermåneder. Konsekvensen for forsørgelsesydelsen er afhængig af, om der er tale om ægtepar eller ugifte personer, og af størrelsen af den hjælp, personerne modtager.

Det er lovbestemt, at borgere, som ikke ser ud til at opfylde det påkrævede timetal, skal varsles via brev senest 3 måneder før, der vil kunne ske en nedsættelse/bortfald af deres ydelse. Der er frem til d.d. udsendt omkring 1.400 varslingsbreve til omfattede borgere.

I udgangspunktet udsendes alle breve til borgere med ePost. Der er dog godt 200 ydelsesmodtagere, som får fysiske breve, da de af forskellige årsager ikke kan anvende eBoks.

I forbindelse med udsending af fysiske breve med varslings om fald for 225-timers reglen, er 208 breve ikke afsendt rettidigt grundet interne problemer med posthåndtering på tværs af forvaltningerne. Problemet er nu løst og der er taget forholdsregler, så problemet ikke opstår igen. Bortset fra problemet med de 208 breve, holdes tidsplanen i fht implementering af 225-timers reglen.

Konsekvensen af, at 208 ydelsesmodtagerne varsles for sent er, at borgerne først kan blive reduceret i ydelse en måned senere end intentionen med loven. Yderligere kan det få mindre økonomiske konsekvenser for kommunen, da uberettiget udbetalt ydelse, ikke er refusionsberettiget.

Kontanthjælpsloftet

Med vedtagelsen af kontanthjælpsloftet, vil den samlede ydelse kunne reduceres med summen af den særlige støtte og boligstøtten.

Reduktionen vil ske, hvis den samlede ydelse overstiger det lovbestemte loft. Loftet er individuelt og er afhængig af, hvilken ydelsessats personen modtager, og af den familietype, personen tilhører.

De ydelser der medtages i beregningen af, om borgere rammer loftet er, integrationsydelse, kontanthjælp, uddannelseshjælp, særlig støtte, boligstøtte samt tillæg som fx aktivitetstillæg, barselstillæg og bidragstillæg.

Kontanthjælpsloftet har virkning med det samme (fra den 1. oktober 2016), således at loftet gælder, så snart en person modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp.

Det er Forvaltningens opgave, at indplacere og træffe afgørelse for samtlige modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse på kontanthjælpsloftet.

I Aalborg Kommune drejer det sig om ca. 6.500 borgere, som inden den 9. september 2016 har modtaget en afgørelse om deres kontanthjælpsloft.

Alle tre ydelsescentre melder tilbage, at de overholder de givne tidsfrister.

Herefter er det Udbetaling Danmark, som inden den 1. oktober 2016 beregner og træffer afgørelse, om der skal ske nedsættelse i ydelsen grundet kontanthjælpsloftet.

Borgerkonsekvenser som følge af kontanthjælpsloft, 225-timers reglen og ændrede ferieregler

Reglerne om kontanthjælpsloft og 225-timers reglen er endnu ikke slået igennem i borgernes ydelser, hvilket først sker 31.10.2016. Der vil være store forskelle på, hvor meget ydelserne bliver nedsat afhængig af borgernes alder, civilstand, boligsituation, familiære situation, mv.

Enlige forsørgere er en af de grupper der blive hårdest ramt af kontanthjælpsloftet, og kan blive nedsat kr. 2500 - 3000 pr måned i boligstøtte. Ydelsescentrene oplever et stigende antal enlige forsørgere i denne gruppe, som henvender sig med henblik på at få råd- og vejledning til at finde en billigere bolig.

I forhold til 225-timers reglen, oplever ydelsescentrene et stigende antal henvendelser, fra borgere, som gerne vil have råd- og vejledning ift. hvor de kan finde job i det fornødne antal timer, for derved ikke at blive økonomisk ramt af 225-timers reglens konsekvenser.

Når kontanthjælpsloft og 225-timers reglen er fuldt implementeret giver forvaltningen en status på de konsekvenser, og de reaktioner forvaltningen modtager fra de berørte borgere.

Andre konsekvenser ved implementering af reformen

Arbejdet med implementering af reformen stiller store krav til Forvaltningen fagligt og ressourcemæssigt. Der er midlertidigt opnormeret med tre årsværk, svarende til ét årsværk pr ydelsescenter. De ekstra normeringer skal understøtte, og kvalitetssikre implementeringen.

Med inddragelse af medarbejderrepræsentanter i Socialafdelingen er der udarbejdet en handleplan, som skal frigøre ekstra tid til arbejdet med implementering af reformen.

Det har dog ikke kunnet forhindre, at de mange timers ekstra arbejde med at få implementeret reformen har haft konsekvenser for sagsbehandlingstiden på det største ydelsescenter. Således er sagsbehandlingstiden nu på 8 uger for behandling af nye kontanthjælpssager. Sagsbehandlingsfristen er fastsat til 4 uger. En så stor overskridelse af sagsbehandlingsfristen er ikke acceptabel, så der arbejdes aktuelt på en løsning.

På de to andre ydelsescentre overholdes sagsbehandlingsfristen på ydelsessager.

Arbejdsmiljøet belastes på ydelsescentrene grundet det store arbejdspress, samt det pres rådgiverne oplever, når et stigende antal borgere fortvivlet henvender sig med store økonomiske problemer, som følge af reformen.

Det skal bemærkes, at sygefraværet ikke er forværret på ydelsescentrene i indeværende år. Presset på medarbejderne håndteres med kollegial sparring, og samtaler internt i ydelsescentrene og drøftes i MED regi.